

Słowo wstępne do wydania drugiego	7
Wstęp	12
 Rozdział I • Samorząd terytorialny jako forma zdecentralizowanej administracji publicznej	
1. Samorząd terytorialny – administracja publiczna – decentralizacja	19
2. Cele, zadania i rola samorządu terytorialnego na szczeblu lokalnym i regionalnym	29
3. Geneza samorządu terytorialnego w Europie	32
A. Samorząd terytorialny w Prusach (po 1871 roku w Niemczech)	32
B. Samorząd terytorialny we Francji	33
C. Samorząd terytorialny na ziemiach polskich	34
4. Konwencje międzynarodowe dotyczące samorządu terytorialnego	38
A. Europejska Karta Samorządu Lokalnego	38
B. Europejska Konwencja Współpracy Transgranicznej Między Władzami i Wspólnotami Terytorialnymi (tzw. Konwencja Madrycka)	41
C. Europejska Karta Samorządu Regionalnego	41
5. Współczesne typy podziału terytorialnego państwa	43
A. Państwa unitarne	43
B. Państwa federalne	44
 Rozdział II • Samorząd terytorialny w państwach unitarnych na przykładzie Polski, Węgier i Francji	
1. Samorząd terytorialny w Rzeczypospolitej Polskiej	48
A. Ustrój terytorialny Polski XX i XXI wieku	49
B. Podstawy prawne i struktura polskiego samorządu terytorialnego w latach 1990–1997	50
C. Samorząd terytorialny w świetle Konstytucji RP z 2 kwietnia 1997 roku	53

D. Nowe koncepcje samorządu terytorialnego: reformy, ustawy i ich nowelizacje w latach 1998–2005	55
E. Współczesny zasadniczy podział terytorialny Rzeczypospolitej Polskiej	56
F. Rodzaje podziałów terytorialnych (zasadniczy, pomocniczy, specjalny)	57
G. Funkcje, zadania i mechanizmy działania jednostek samorządu terytorialnego Rzeczypospolitej Polskiej	59
a) Gmina	59
b) Powiat	61
c) Województwo	63
2. Samorząd terytorialny na Węgrzech	64
A. Ustanowienie samorządu terytorialnego jako jeden z przejawów procesu transformacji ustrojowej	66
B. Samorząd terytorialny na Węgrzech w świetle Konstytucji z 1949 roku i ustawy zasadniczej z 2011 roku – analiza porównawcza	67
C. W kierunku większej centralizacji: struktura i funkcjonowanie samorządu terytorialnego na Węgrzech po zmianach prawnych z 2011 roku	70
a) Gmina	74
b) Komitat	76
D. Finansowanie samorządu terytorialnego	79
3. Samorząd terytorialny w Republice Francuskiej	80
A. Decentralizacja administracji państwa unitarnego w świetle Konstytucji z 1958 roku	82
B. Struktura terytorialna V Republiki Francuskiej. Wspólnoty terytorialne – ich zadania, źródła dochodów i kompetencje	83
C. Funkcje, zadania i mechanizmy działania jednostek francuskiego samorządu terytorialnego	86
a) Gmina	86
b) Departament	87
c) Region	88
 Rozdział III • Samorząd terytorialny w państwach federalnych	
na przykładzie Niemiec, Austrii i Belgii	90
1. Samorząd terytorialny w Republice Federalnej Niemiec	90
A. Rys historyczny samorządu terytorialnego w Niemczech	91
B. Geneza i podstawy prawne samorządu terytorialnego współczesnej Republiki Federalnej Niemiec	93
C. Struktura i funkcjonowanie samorządu terytorialnego Niemiec ...	97
a) Gmina	99
b) Powiat	102
c) Land (kraj związkowy)	103

2. Samorząd terytorialny w Republice Austrii	104
A. Rys historyczny samorządu terytorialnego w Austrii	105
B. Podstawy prawne samorządu terytorialnego współczesnej Republiki Austrii	106
C. Struktura i funkcjonowanie samorządu terytorialnego Republiki Austrii	109
a) Gmina	109
b) Specyfika statusu Wiednia	112
3. Samorząd terytorialny w Królestwie Belgii	113
A. Rys historyczny samorządu terytorialnego w Belgii	114
B. Podstawy prawne samorządu terytorialnego współczesnej Belgii	116
C. Struktura i funkcjonowanie samorządu terytorialnego Królestwa Belgii	119
a) Gmina	119
c) Prowincja	120

Rozdział IV • Między unitaryzmem a federalizmem. Autonomia regionalna jako specyfika regulacji samorządowych we Włoszech i w Hiszpanii

i w Hiszpanii	122
1. Samorząd terytorialny Republiki Włoskiej	122
A. Samorząd terytorialny w świetle Konstytucji Republiki Włoskiej z 1947 roku	123
B. Struktura terytorialna państwa. Funkcje, zadania i mechanizmy działania jednostek samorządu terytorialnego	126
a) Gmina	129
b) Prowincja	132
c) Region	132
C. Republika Włoska po nowelizacji Konstytucji z 2001 roku	135
2. Samorząd terytorialny w Królestwie Hiszpanii	136
A. Samorząd terytorialny Hiszpanii w świetle Konstytucji z 27 grudnia 1978 roku – zasady ogólne	138
B. Poziom lokalny: gminy i prowincje	140
a) Gmina	140
b) Prowincja	143
C. Poziom regionalny: wspólnoty autonomiczne	145
3. Między unitaryzmem a federalizmem. Samorząd w państwach opartych na autonomii regionalnej – wnioski końcowe	150

Rozdział V • Samorząd terytorialny państw unitarnych i federalnych w kontekście polityki regionalnej UE

1. Pojęcie, cele i mechanizmy funkcjonowania polityki regionalnej UE	154
2. Europejskie instytucje samorządowe	159

3. Klasyfikacja systemów samorządu terytorialnego w Europie	161
4. Znaczenie i mechanizmy funkcjonowania samorządu terytorialnego w państwach unitarnych i federacyjnych – aspekt porównawczy	163
Uwagi końcowe	170
Aneks • Samorząd terytorialny w konstytucjach wybranych państw Unii Europejskiej	175
Spis map	246
Źródła i literatura	247